

Nro. 27.

A' FELS. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden September 30 - ik napján

1806-ik éltendőben. Library Cluj

B é t s.

Felséges Urunk kegyelmesen méltóztatott, Cs. K. Kamarás és Valóságos Belső Státus Tanácsos Gróf *Hallerkeői Haller József* Ur öö Excellentiáját, T. Ns. Máramaros Vármegye' Fő Ispányát, Királyi Istálló Mesteri méltósággal megtisztelni —

Hasonlóképpen Titt. *Lánczi Lánczy József* Urat T. N. Torna Vármegye Ordinarius Vicze - Ispányát, szép és nagy érdemeiért, Királyi Tanácsossá nevezni.

A' Posoni és Pešti Ujságokban olvassuk, hogy September 22 kén estye 9 óra - tájban valamint Posonban úgy Pesten és Budán is két versben ren-

D d

gett a' föld. Posonban nem okozott ugyan semmi kárt, hanem a' házakban találtató portékákat jól megmozgatta, és az embereket megijesztette. — Sokkal keményebb volt a' földnek ingása Pesten és Budán, a' honnan ilyen tudósítások érkeztek fölöle: —

Pestről Sept. 24-kén. Tegnap előtt úgymint 22-ik Sept. estve három fertály kilencz óra után földindulást tapasztaltunk. Két ízben egymásután volt a' rendüles, az első sokkal erősebb, mint a' második: de még is az épületekben szembetűnő károkat nem okozott. A' rendülés kezdődött napkelet felől. Kevéssel előbb kétszer villámlást vetünk észre: különben szép holdvilág, és tsillagos estve volt. Legnagyobb zürzavart okozott a' Theátromban, a' hol a' megrémültek között valaki azt kiáltotta, hogy a' Theátrom ég. Illy zavarodásban nagy volt a' tólongás, sokan külömbkülömbféle holmit elvesztettek.

Egy ugyantsak Pesti más tudósítás szerint, a' második ingás volt hathatósabb. Nemcsak a' portékák mozgottak a' házakban, hanem még az ágyaikon fekvő emberek is keményen megrázattak; poharak, gyértyatartók, és egyéb edények feldőltek, a' házakról a' tserép hulladozott, és a' vízi városban lévő fő-templomtól a' 2 ölnyi hosszúságú kereszt leesett. Az emberek attól tartván, hogy a' ház oda úti őket, az utzákra kifutottak.

Zemlinből Sept. 15-kén. Midőn ezt írom, éppen ekkör rohantak-rá a' Szerviaiak a' Belgrádi Kaczvárosra: hanem bajosan folytathatják sokáig a' tsátázást, mintahogy igen rút zivatáros idő kezdett közelgetni.

Erdélyből Sept. 14-kén. A' *Moldovai* Fejedelem *Ipsilandy*, két fiaival és a' Titoknokjával egyetemben e. h. elején hozzánk által szaladván, 5-dikben *Maros-Vásárhelyre* érkezett, a' honnani útját legkisebb mulatás nélkül; egy Splényi Régementjébéli Kapitány által kísértetvén, tovább folytatta. Néhány napok múlva Felesége is követte, kinek szekerei zelekbe mindebütt 30 lovak kivántattak. — A' *Czajvai* Kajmakin is elfutott és *Brassóba* meg érkezett. — Az Oláhországi Fejedelem *Bogdandó* hasonlóképpen nállunk talált menedékhelyet veszedelemben lévő le,ének. — Minémü veszélytől való félelem indította mind ezeket erre a' véletlen futásra, meg tudjuk a' későbbi levelekből.

A' Bojérok is nagy seregenként kezdettek hozzánt által szaladni; nevezetesen Hátszegvidékét igen el lépték:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Német Birodalom.

Megállitván végezetre hosszszas vetélkedések után a' Swéd Király a' Pruszszus Udvarral való egygyezésének pontjait, azzal a' maga *Greifswaldt* hadi szállását azonnal oda hagyta. Utját elébb *Rügen* szigetére vette áltai. Innen Swétziába; *Schoonen* tartományába szándékozik, a' hol Német tartományainak végső elintéztetések végett egy számos személyekből álló *Commissiót* rendelt, a' melyben, mint tagok, Pomerániai személyek is néhányan vannak. Meg lehet, hogy ezen nevezetes *Commissió* tanátskozásainak az is egy fontos tárgyak fog lenni, a' mely felett nem régen az egész Diplomatikai sereg tanátskozott Stockholmban. Értetik itt ezen nevezetes tárgy alatt a' Német Birodalomt-

nak véletlenül történt megosztása. — Mint a' *Hamburgi* közönséges levelek megjegyzik, egy igen fontos következése a' Swéd és Pruszsus udvarok egymáshoz való megengesztelődéseknek, az a' Kötés, a' mely szerént 25 ezer emberekből álló Swéd segítő sereg tsatolja magát a' Pruszsus armádiához. —

Az a' Pruszsus sereg, a' melly a' Generális *Kalkreuth* vezérlése alatt eddig a' Pomeraniai határok mellett tanyázott, a' *Pregnitzen* által menvén, mostanában folytatja a' *Dannenbergi*, *Cellei*, és *Hannoverai* vidékeken *Osnabrück* felé a' maga útját.

A' *Hannoverai* Kormányozószerék egy Hirdetést intézett még Sept. 8-kán a' *Lüneburgi*, *Bremai*, *Verdeni*, *Hoyai*, és *Diepholzei* lakosokhoz, a' melyben azt adja tudtokra, hogy az ő vidékeiken nem soká egy Pruszsus sereg fog (a' melynek azonközben sem sokasága sem útjának elintéztetése meg nem íratik), által takárodni: a' melyre nézve olyan készüllettel legyenek mindenek, hogy akár mely orában érkeztek-meg hozzájok a' katonaság, kész kényeret és marhaeledelt találjon náilok.

Az a' *Frantzia* sereg, a' melly *Hollandia* felől nyomúl a' *Westphaliai* szélek felé, 40 ezer emberből áll. *Hollandusok* is vannak benne 16 ezeren. A' *Bentheimi* vidékeken száll-meg, és annak a' Pruszsus seregnék mozgásait tartja szemmel, a' melly a' Pruszsiai armádiának jobb szárnyát formálja.

Mihelyest ez a' *Westphaliai* Pruszsus sereg annyira szamosodik, hogy a' véllé szemben lévő *Frantzia* és *Hollandiai* egygyesült seregek előtt meg állhat, ekkor a' *Küchel* vezérlése alatt lévő

* * *

A' Magyar-Német Lexicon kijövetelét
illető Jelentés.

A' még hátra lévő 2 darabja a' Lexiconnak már egynéhány hónapoktól fogva nyomtatás alatt lévén, a' jövő Májusra elkészül. A' kik tehát az Előrefizetett Urak közül kívánnák, hogy ezen utolsó Darabok ne oda küldessenek le, a' hol pénzeket egészen lefizették már, mivel lakásokat azolta változtatták: méltóztassanak e' felől addig az ideig tudósítani, 's nyilván megírni, hogy hol tették le a' pénzt, és hol akarják általvenni a' kijövendő Darabokat. Egyszersmind kérettetnek általam, hogy leveleiket Frankózzák, az az, a' levél kiváltása bérét is előre letegyék, 's ezt írják a' levél borítékra *Franco*. Attól éppen nem tarthat seaki, hogy így a' levél könnyen félrevettetik 's nem jö kezembe; tsakhogy a' lakásom is rajta legyen a' levél hátán mellyet alól feljegyzek.

Egy úttal ezeket is kívánom az Érdemes Közönségnek jelenteni:

I. Hogy ezen Lexiconnak Német-Magyar Darabjaiból nintsenek már eladó Exemplárok kezem között, kivevén egynéhány író papíroson levőket, mellyekből egynek az árra a' kijövendő darabokkal együtt 12 forint. Hanem, ha az Isten éltet, mielőtt a' hátralévők elkészülnek; minden gondomat és igyekezetemet egy bővebb Lexiconnak joggy módai leendő kiadására fordítom. Attól nem lehet tartani, hogy majd annak kijövetelére is annyi eszedokig kell várakozni, mint a' mostani-ra: mert azt már nem fogom Előrefizetésre adni

ki. A' kinyomtatására másfél esztendő tsakugyan megkívántatik: hanem arra, hogy az Előrefizetésnek nagyobb része lassan lassan bégyülhessen, t. i. ide, az én tapasztalásom szerint, négy esztendő kivántatnék meg!

2. Ezen most készülő Magyar-Német Részből sem lehet külön, a' mint némely Erd. Urak szándékjokat jelentették, Nyomtatványokat kapni; mivel ezen Részből sokkal kevesebb számú Exemplárok nyomtatódnak. A' honnan sokan maradnak az Előrefizetők laistromában lévő Urak közül is Exemplárok nélkül; azon az okon, hogy Erd. Néveik ugyan, mint Előrefizetőknek, béküldettek; de a' pénzek nem, vagy többnyire nem egészen. Ebből a' lett, hogy hosszas várakozás után is kevesebbet kell 500 Exemplárral nyomtatnom. Ha sokan a' hátra lévő pénzt kész akartva nem küldötték bé, Bmivel talám a' *Lexicon Magyar Német Részére* szükségek nints; ez által leg alább a' még hátra lévő Darabok kinyomtatását nagyon késleltették: de a' hova én a' kijött II. Részt a' kiosztás végett leküldöttem, és még eddigsem küldödött kezemben az ároknak legkissebb része is; nyilvánvaló dolog, hogy önnön kettős kár tétellel tanítanak. — Előrefizetőimnek nagyobb része Tanuló Ifjaktól áll, kiknek az elléte dologban elegendő tapasztalások nem lévén, nem tudhatták mire vélni a' könyvkiadásának ennyire lett haladását. Erre nézve kéntelen vagyok nyilván szólláni; de világosabban szóllani szukségtelen. Ha valakinek meggyőződésére ezek öszveséggel elegendők nem voluának: annak ha ez erant levelével megkeres; a' magan mentségére a' hátralévőkkel szolgálha-

tók. Lakásom van a' városban a' Dominikánusok piattzán a' 711 számú házban (Auf dem Dominikanerplatz Nro. 711.) — Irtam Bétsben Sept. 24-dikén 1806-ben.

Márton József,

az idevaló Cs. Kir. Univer-
szitásban a' Magyar Nyelv-
nek és Litteratúrának kö-
zönséges Tanítója.

* * *

Tudósítás.

Ahítatosságról való Trakta. Irattatott Jurieu Péter által, fordittatott Balogh Benjamin Aranyosi Prédikátor által. Nyomtattatott Komáromban, Özvegy Weinmüllerné betűivel, 1806. Ez a' Könyv, melynek mindenik Része után, egy egy szép elmélkedés, és egy egy gyönyörűséges Imádság vagyon, azon kívül hogy igen szép, nagyon hasznos is mind a' Véneknek, mind az Ifjaknak, minden Nemű 's Rendű személyeknek: merita' kegyesség gyakorlására 's az Istennel való társalkodásra, olly igen hathatosan felindítja a' Leiket, hogy azt hathatósbban megtehető könyvet, alig lehet lelni: melyre nézve, kivált a' mostani időben, mellyben az igaz és szín-mutatás nélkül való Kegyesség, szinte számkivetődött, felette igen szükséges is. Annakokáért ajánlom szívesen mindeneknek ugyan, de kivált a' kik az ily jó és hasznos Könyvek' olvasgatására másokat is serkentgetni és szoktatni, Tiszti 's Hivatalbeli kötelességjeknek esmérük. De mivel már mind az utolsó Exemplárig el van fog-

lalva, (Könyvárosoknál és Könyvkötőknél se' lehet találni, mivel egyek sem adtam tsak egygyet is) senkinek se' szolgálhatok már tsak egygyel is, hanemha ujjolag kinyomtattatom, mellyet örömet fogok tselekedni, ha Előrefizetők elégséges számmal lejéndenek. Senki se' féljen pedig az Előrefizetés-től, mert bizonyos lehet benne minden hogy el nem vész a' pénze. Az Előrefizetőknek adódik negyvenkét, az az, 42 Krajtzárokért. A' mi kevés azok' száma felett talál nyomtatódni, lehetetlen lesz az Előrefizetőknek egy forintnál alább adni, mivel a' papiros és egyéb hozzá-tartozók' nagy árra miatt, igen sokba kerül a' nyomtatás. All az egész Könyv huszonhét és egy fertály árkusokból. A' kinek azért kedve lészen megszerezni ezen kegyeséget tárgyazó hasznos-Könyvet, November' végéig, Komáromfelé Aranyosra hozzám frankón küldendő betses levelében, méltóztasson engem' a' dolg' valósága felől bizonyossá tenni. Akkorszám-ba vévén' az Előrefizők' számát, tüstént hozzá fogatok a' könyv kinyomtattatásához. A' ki üz vevőket szerez, annak a' tizenegyediket ingyen adom. Jó'sef Napkor Pesten esni szokott vásárra, ha Isten éltet, mint mindenfeléjövö 's menő alkalmatosságok' közép pontyára le szállítom. Jó papirosra, szép tiszta 's jó nagy, könnyen minde- nektől olvasható betűkkel nyomtatódik. Vagyok

a' Kiadó.

Vége a' 2-ik fertály Esztendőnek.

P. D.